

УДК 811.111

О. І. Панченко

Е. И. Панченко

E. I. Panchenko

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара
Oles Honchar Dnipro National University

**ДІАЛЕКТ КОКНІ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА
АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ДИАЛЕКТ КОКНИ КАК СОСТАВНАЯ ЧАСТЬ
АНГЛИЙСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
COCKNEY DIALECT AS A PART OF ENGLISH LITERATURE**

Статтю написано в руслі актуальних досліджень, оскільки проблема вивчення діалекту кокні представляє безсумнівний інтерес з декількох причин. Кокні – це одна з підсистем сучасної англійської мови та унікальний лінгвістичний феномен. Він має неабиякий вплив, оскільки є одним із найпоширеніших англійських діалектів. Персонажі кокні з'явилися в творах літератури задовго до того, як лінгвісти здійснили перші кроки до їх вивчення, і це вивчення ще не є вичерпним. На цей час наявні численні, документовані описи фонетичних, морфологічних і лексичних особливостей кокні таких учених, як В. Метьюз та М. Макбрайд, Т. Г. Нікітіна тощо. Але функціонування діалекту кокні в англійській художній літературі ще не стало предметом спеціального наукового дослідження. Метою статті є аналіз особливостей використання лексичних одиниць діалекту кокні в англійській літературі в динаміці та статично. Використання діалекту кокні різними літературними персонажами служить стилістичним засобом та способом відтворення атмосфери, особливостей місця та часу у конкретному творі. Проаналізовані уривки дали змогу скласти ідеографічну класифікацію виразів римованого сленгу: людина, пересічний житель; історична особистість, спорт, тваринний світ, діяльність людини, вироби, столові прибори. Результати аналізу дають змогу скласти ідеографічну класифікацію лексичних одиниць діалекту кокні, які вживаються в художній літературі. Перспективи подальшого дослідження ми бачимо в аналізі засобів перекладу лексики кокні.

Ключові слова: кокні, діалект, художній текст, ідеографічна класифікація, стилістичні засоби.

Статья написана в русле актуальных исследований, поскольку проблема изучения диалекта кокни представляет несомненный интерес по нескольким причинам. Кокни – это одна из подсистем современного английского языка и уникальный лингвистический феномен. Он является одним из самых распространенных английских диалектов. Персонажи кокни появились в произведениях литературы задолго до того, как лингвисты сделали первые шаги к их изучению, и это изучение еще не является исчерпывающим. В настоящее время имеются многочисленные документированные описания фонетических, морфологических и лексических особенностей кокни таких ученых, как В. Мэтьюз и М. Макбрайд, Т. Г. Никитина и др. Но функционирование диалекта кокни в

английской художественной литературе еще не стало предметом специального научного исследования. Целью статьи является анализ особенностей использования лексических единиц диалекта кокни в английской литературе в динамике и статике. Использование диалекта кокни различными литературными персонажами служит стилистическим средством и способом воссоздания атмосферы, особенностей места и времени в конкретном произведении. Проанализированные отрывки позволили составить идеографическую классификацию выражений рифмованного сленга: человек, рядовой житель; историческая личность, спорт, еда, животный мир, деятельность человека, изделия, столовые приборы. Перспективы дальнейшего исследования мы видим в анализе средств перевода лексики кокни.

Ключевые слова: кокни, диалект, художественный текст, идеографическая классификация, стилистические приемы.

The article deals with the problem of studying the dialect of cockney which is of undoubted interest for several reasons. Cockney is one of the subsystems of modern English and a unique linguistic phenomenon. It has a great influence, since it is one of the most widely spoken English dialects. Cockney characters had appeared in literary works long before linguists made the first steps towards their study, and this study is not yet exhaustive. At present, there are numerous, documented descriptions of the phonetic, morphological and lexical features of cockney of such scholars as Matthews and McBride, Nikitina, and others like that. But the operation of the cockney dialect in English fiction has not yet become the subject of a special scientific study. The purpose of the article is to analyze the peculiarities of the use of lexical units of the cockney dialect in the English literature in dynamics and statics. Using the cockney dialect with different literary characters serves as a stylistic means and way of reproducing the atmosphere, the peculiarities of space and time in a particular work. The analyzed passages made it possible to compile an ideographic classification of rhyming slang expressions: a person, an ordinary resident; historical personality; sports; food; fauna; human activity; ware; cutlery. Prospects for further research can be seen in the analysis of the means of translation vocabulary cockney.

Keywords: cockney, dialect, artistic text, ideographic classification, stylistic means.

Ця стаття написана в руслі актуальних досліджень, оскільки проблема вивчення діалекту кокні представляє безсумнівний інтерес з декількох причин. Кокні – це одна з підсистем сучасної англійської мови та унікальний лінгвістичний феномен. Він має неабиякий вплив, оскільки є одним із найпоширеніших англійських діалектів, на якому говорить близько 7 мільйонів мовців [4, с. 405]. Персонажі кокні з'явилися у творах літератури задовго до того, як лінгвісти здійснили перші кроки до їх вивчення, і це вивчення ще не є вичерпним.

На цей час наявні численні, документовані описи фонетичних, морфологічних і лексичних особливостей кокні таких учених, як В. Метьюз та М. Макбрайд [4], Т. Г. Нікітіна тощо. Т. Г. Нікітіна зазначає [2, с. 68], що опис мовного матеріалу кокні дає змогу наочніше представити специфіку бачення світу та онтологічні універсалиї конкретної спільноти. Він експлікує картину світу тої чи тої мовної спільноти, фіксує систему знань людини про навколишню дійсність і системність мовних одиниць. Але функціонування діалекту кокні в англійській художній літературі ще не стало предметом спеціального наукового дослідження.

Метою цієї статті є аналіз особливостей використання лексичних одиниць діалекту кокні в англійській літературі в динаміці та статистиці. Використання діалекту кокні різними літературними персонажами служить стилістичним засобом та способом відтворення атмосфери, особливостей місця та часу у конкретному

творі. Крім того, цей різновид сленгу сприяє певній соціальній індивідуалізації та самовираженню у процесі мовного спілкування.

Герої-кокні зустрічалися вже на сторінках п'єс Єлизаветинської та Яковіанської епох. Так, наприклад, персонаж п'єси «Генріх IV», пані Квіклі (Mistress Quickly) є найбільш визначним персонажем кокні, який згодом став взірцевим. Схожі персонажі зустрічаються в п'єсах «Сон Літньої ночі» ("Midsummer Night's Dream"), «Юлій Цезар» ("Julius Caesar") та «Гамлет» ("Hamlet").

Чарльз Діккенс у романі «Посмертні записки Піквікського клубу» ("Pickwick Papers") створив яскравого персонажа-кокні на ім'я Сем Уеллер (Samuel Weller). Вільям Мейкпіс Теккерей (William Makepeace Thackeray) також створює героя-кокні, Джеймса Жовтоплюша (Jeames Yellowplush), у творі «Записки Жовтоплюша» ("The Yellowplush Papers").

Романіст Джеймс Кертіс (James Curtis) в романі "The Gilt Kid" [3, с. 38] (1936) описав злочинця Кеннеді, якого через біляве волосся героя прозвали "the gilt kid". Роман є визначним завдяки використанню розмовної мови та діалекту кокні, на яких автор спеціалізувався. Наведемо уривок роману з використанням римованого сленгу:

*'No, 'he said, 'She ain't got no **ponce**. What'd she want a **Jo Ronce** for...?..., what with the steamer she's got for regular... she don't do so bad, I should **coco**.'*

*Why don't you take off your **Gawd forbid**? We're passing the Cenotaph.*

'...he likes me to call him [Biffs]. It was his monicker at Oxford College or some place.'

*'The **berk**.'*

'I won't have you using that bad language.'

'You know that it means all right, so don't get all pound-noteish.'

*'You **berk**. You gone and dropped the bloody glim.'*

*'Damn the glim. Take a **butcher's out o' the cinder**.'*

'... the slops had been turning up at the block of flats just as he was making his get away. Yes, and coming along in a jam jar too. That made them look like Sweenies.

Як бачимо, в уривку використовуються як повні (*Jo Ronce (ponce), Coco (say so), Gawd forbid (kid), Jam jar (car)*), так і короткі (*Berk – Berkeley Hunt (cunt), butcher' – Butchers Hook (look), Cinder – Burnt Cinder (window), Sweenies – Sweeney Todd (Flying Squad)*) форми виразів римованого сленгу.

Кокні також знаходить відображення в романі англійського письменника Лена Ортцена (Len Ortzen) під назвою "Down Donkey Row" [9, с. 142]. Приклади декількох уривків з використанням римованого сленгу наведено нижче:

The street Bookmaker, on the verge of arrest, is enabled to elude the law by the sudden outbreak of a fight, the organizer of which says:

*'You must be getting' old – go out and get yourself knocked off the first day of the season. It's a good job I'm around, and there's some **china plates** in the street. And it only cost a pound to start that **read and write**.*

*Perks got upslowly, yawning. 'Wait till you've bin married ten years,' he said, 'Yer won't be in such a 'urry then. I ain't eager ter see my ole **gooseberry pudden**, I kin tell yer. 'Speshully as I ain't got no **greengages** for 'er.'*

Perks and Charlie, continuing the journey, decide to help shovel sand out of a lorry in return for a lift.

*'You use yer **Lord Lovell** on the sand by the tail-board,' Charlie instructed. 'I've gotta keep my **mince pies** on you. You must 'ave given your mother a shock when you was born.'*

Where yer orf to Charlie? 'he [Ginger] enquired.

'Going for ball o' chalk down the Lane, coming? [they push through the crowds in Petticoat Lane: they watch the vendors and the entertainers, which is tiring.]

'Ere, the old currant bun's getting warm; and me plates o' meat ache...'

Зазначені вирази мають такі значення: *China plates* (mate), *Read and write* (fight), *Gooseberry pudden* (woman), *Greengages* (wages), *Lord Lovell* (shovel), *Mince pies* (eyes), *Ball o' chalk* (walk), *Currant bun's* (sun), *Plates o' meat* (feet).

Наступні уривки взяті з книги Майкла Харрісона (Michael Harrison) "Reported Safe Arrival: The Journal of a Voyage to Port X" [7, с. 57–58].:

Harry was a Jew. In his own phrase: a 'tin-lid'. Otherwise, a 'four-by-two', or a five-to-two'... With mock admiration, he murmured: Oh, ve-ry nice! Oh ve-ry apples and rice!'

The Professor... peered at Harry. '...I beg your pardon!' 'We 'aven't got no garden,' said Harry. 'Garden?'... 'One 'n' 'leven-pence three farden. 'What the hell are you talking about?' 'I was only askin' aboht yer whistle... yer whistle-an'-flute!'

Harry pushed a packet of cigarettes across to me. 'Light up China!' He indicated the three gunners with a nod of his head. 'When them blokes begins ter warm up, there's ter be a bit of pen-an-'ink in ere. 'I'll come back, ...as sure's there's a nose on me duce-an'-ace.

Герої твору використовують такі вирази римованого сленгу: *Tin Lid* (kid), *Four-by-two* (jew), *Apples and rice* (nice), *Garden* (pardon), *One and eleven-pence three farthing* (I beg your pardon), *Whistle and flute* (suit), *China – China Plate* (mate), *Pen and ink* (stink), *ma Deuce and ace* (face).

В мюзиклі «Я і моя дівчина» ("Me and My Girl") йдеться про невихованого кокні Білла Снібсона (Bill Snibson), який дізнається, що він є нащадком графа Херефорда. В тексті зафіксовано численні приклади сленгу кокні:

Duchess: I hope you enjoyed your drive. / Bill: Not arf – but I nearly lost me titfa!

All: Titfa? / Bill: Me tit for tat. / All: Tit for tat? // Bill: My Hat! It was so windy I had to pull it over my gingerbread. / All: Gingerbread? / Bill: Me lump o' lead! / All: Lump o' lead? / Bill: Me Uncle Ned! / All: Uncle Ned? / Bill: Oh, me 'ead – the empty part o' me. I'm 'ere ter day an' gorne termorrer. I started loife wi nuffink an' I still got it; but when I'm absolutely 'earts. / Sir John: Arts? / Bill: 'earts of Oak. / Sir John: A Building Society? / Bill: Naow! Broke!. You're not kiddin' me, are yeh? D'you reely mean the say as lord Hareford were reely moi ole 'pot an' pan? / Duchess: Pot and pan? / Bill: I mean – moi ole man. My farver... I don't fit in... 'Oxton 'stead of Oxford! 'ere, I'm a sport. Gimme da bees an' honey-/ All: Bees and honey? / Bill: The money – then I'll mizzle.

З наведених вище уривків можна виокремити такі вирази римованого сленгу: *Tit for tat* (Titfer) – hat; *Gingerbread*, *Lump of lead*, *Uncle Ned* – head; *Hearts of Oak* – broke; *Pot and pan* – old man; *Bees and honey* – money.

У книзі "This Gutter Life" [6, с. 86] автор Джуліан Франклін (Julian Franklyn) розкриває перед читачем життя лондонців, водночас використовуючи діалектну мову:

Pressing his gigantic fist into the middle of [the bed] he forced the spring down almost to the floor, remarking: 'Yhus, norra bad Uncle Ned (bed); gorra jerry?' and he gave a wheezy laugh. / 'Yhus, movin' aht, are yeh? Norra bed flat. I sees yeh got the fisherman's daughter (water) laid on an' all – where 'e's a-goin' the, they 'ane the go dahn two flights er apples and pears (stairs): still – do fer 'em fer a star' off! When

me an' na misses kicked orf, we didn't 'ave 'arf wot 'e'sa-getting' – blimey! Worrer ole potan 'pan I 'ad – bless yer 'eart! – 'e knocked me dahn every toime 'e a-seed me– 'e did!'

Вирази римованого сленгу користувалися великою популярністю серед творців поезії. Наступний уривок жартівливої поеми містить ряд прикладів римованого сленгу кокні:

*As she walked along the street / With her little plates of meet / And the summer sunshine falling / On her golden **Barnet Fair** / Bright as angels from the skies / Were her dark blue **mutton pies** / In my **East and West Dan Cupid** / Shot a shaft and left it there.*

У цьому уривку йдеться про дівчину, що гуляє вулицями. З нього ми дізнаємось, що *plates of meet* насправді означає *feet*, *Barnet fair* – *hair*, *'mutton pies* – *'eyes*, а *'East and West* – *'breast*. Таким чином, замість тарілок з м'ясом в свідомості читача виникають ніжки, а замість пирогів із бараниною – темно-блакитні очі золотоволосої дівчини.

Наступний вірш входить до першого видання словника римованого сленгу під назвою “Rhyming Slang. A Concise Dictionary. An Authentic Compilation” [10, с. 16]:

*When pore old Jim got the **Tin tack** / 'E went aht and got **Elephant's trunk** / And when 'e got 'ome to 'is **trouble and strife** / She gives 'im a biff on the bunk. / Nah when 'e woke up in the morning, / 'Is pore **Uncle Ned** was so sore / 'E at once takes a walk to the **Rub-a-dub-dub** / After slammin' the **Rory O'Moore**.*

Такий вираз римованого сленгу, як *Trouble and strife* одночасно є коментарем до значення виразу (*wife*). У інших виразах: (*Tin tack* (*sack*), *Elephant's trunk* (*drunk*), *Uncle Ned* (*head*), *Rub-a-dub-dub* (*pub*), *Rory O'Moore* (*door*)) подібної риси ми не спостерігаємо.

У вірші під назвою “Daylight Saving” [5, с. 187] нами було виявлено 5 виразів сленгу кокні:

*He'd divested himself if his **daisies** below, / And had crawled up the **apples and pears**; / As if fearful of letting the **fork and knife** know / He'd got back to his home and his cares. / Then he stood on the landing and blinked all around, / But his bedroom he couldn't well miss; / For the **Rory** was open, and there, fully growned, Was the missis, who asked, 'What means this? / You were due home last night at 10:30 p.m. / Not at dawn on the following day!' / And, though **elephant's trunk**, he was sobered pro tem. / And explained in a dignified way: / 'I assure you its abso-hic-lutely all right, / I'd your own peace and comfort in view; / 'Twas for your sake, my darling, I stayed out all night, / I was saving the daylight for you!*

Ці вирази мають такі значення: *Daisy Roots* (*boots*) *Apples and pears* (*stairs*) *Fork and knife* (*wife*), *Rory O'Moore* (*door*), *Elephant's trunk* (*drunk*).

Проаналізовані уривки дають змогу скласти ідеографічну класифікацію виразів римованого сленгу, яка має такий вигляд.

I. Людина:

- 1) пересічний житель *Uncle Ned* (*head*), *fisherman's daughter* (*water*);
- 2) історична особистість: *Rory O'Moore* (*door*);

II. Спорт: *Berkeley Hunt* (*cunt*);

III. Їжа: *Jam jar* (*car*), *Gooseberry pudden* (*woman*), *Greengages* (*wages*), *Mince pies* (*eyes*), *Currant bun's* (*sun*), *Plates of meat* (*feet*), *Apples and rice* (*nice*), *Lump of lead*, *Gingerbread* (*head*); *Apples and pears* (*stairs*);

IV. Тваринний світ: *Elephant's trunk* (*drunk*);

V. Діяльність людини: *Read and write (fight), Whistle and flute (suit), Trouble and strife (wife)*.

VI. Вироби

1) столові прибори: *China plates (mate), Fork and knife (wife), Apples and pears (stairs)*.

Отже, результати нашого аналізу дають змогу скласти ідеографічну класифікацію лексичних одиниць діалекту кокні, які вживаються в художній літературі. Вирази римованого сленгу, які належать до підгрупи «Їжа», є найчисленнішими. Характерною рисою також є використання одних і тих самих виразів у літературних та інших творах (*China plates (mate), Plates of meat (feet)*). Перспективи подальшого дослідження ми бачимо в аналізі засобів перекладу лексики кокні.

Бібліографічні посилання

- 1 **Березович Е. Л.** Русская топонимия в этнолингвистическом аспекте / Е. Л. Березович. – Екатеринбург, 2000. – 530 с.
- 2 **Никитина Т. Г.** К вопросу о классификационной схеме фразеологического идеографического словаря / Т. Г. Никитина // Вопросы языкознания. – 1988. – 275 с.
- 3 **Curtis J.** The Gilt Kid / J. Curtis. – London Books, 2007. – 240 p.
- 4 **Encyclopedia of Linguistics.** – Fitzoy Dearborn, 2004. – 1243 p.
- 5 **Franklyn J.** A Dictionary of Rhyming Slang, Routledge and Kegan Paul / J. Franklyn. – London, 1961. – P. 224.
- 6 **Franklyn J.** This Gutter Life / J. Franklyn. – London : Eric Partridge, 1934. – 312 p.
- 7 **Kirkpatrick B.** The little Book on Cockney rhyming slang / B. Kirkpatrick. – Michael O'Mara Books, Limited, 2001. – 96 p.
- 8 **Matthews W.** Cockney Past and Present. A Short History of the Dialect of London / W. Matthews – London : Routledge and Kegan Paul, 1972. – 245 p.
- 9 **Ortzen L.** Down Donkey Row / L. Ortzen. – London : The Cresset Press, 1938. – 273 p.
- 10 **Phillips I.** "Rhyming Slang." A Concise Dictionary / I. Phillips. – An Authentic Compilation Desti, 1932. – 24 p.

Надійшла до редколегії 06.12.2017